

СОЦІАЛЬНО-ПРАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИПУСКНИКІВ ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДІВ

УДК 37.037

Вікторія Яковлева, доктор філософії,
доцент кафедри педагогіки та теорії і методики технологічної освіти
ДВНЗ “Криворізький національний університет” Криворізький педагогічний інститут
Дійсний член міжнародної Академії безпеки життєдіяльності, м. Київ
Дійсний член міжнародної Академії культури безпеки, екології та здоров'я, м. Київ
Почесний член Європейської асоціації з безпеки, Польща, м. Краків

СОЦІАЛЬНО-ПРАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИПУСКНИКІВ ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДІВ

В даній статті розглянуто нові напрямки та принципи соціально-практичної діяльності щодо формування життєвої компетентності випускників інтернатних закладів. Запропоновані нові форми підготовки вихованців загальноосвітніх шкіл-інтернатів до самостійного життя, пошуку ефективних механізмів їхньої адаптації у відкритому соціальному просторі.

Ключові слова: життєва компетентність, випускники інтернатних закладів, Інтернет консультування, андрогогіка.

Лит. 6.

Викторія Яковлева, доктор философии,
доцент кафедры педагогики и теории и методики технологического образования
ДВУЗ “Криворожский национальный университет” Криворожский педагогический институт
Действительный член международной Академии безопасности жизнедеятельности, г. Киев
Действительный член международной Академии культуры безопасности,
экологии и здоровья, г. Киев
Почетный член Европейской ассоциации по безопасности, Польша, г. Краков

СОЦІАЛЬНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ ЖИЗНЕННОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ ВЫПУСКНИКОВ ИНТЕРНАТНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ

В этой статье рассмотрены новые направления и принципы социально-практической деятельности по формированию жизненной компетентности выпускников интернатных учреждений. Предложены новые формы подготовки учащихся школ-интернатов к самостоятельной жизни, находя эффективные механизмы их адаптации в открытом социальном пространстве.

Ключевые слова: жизненная компетентность, выпускники школ-интернатов, интернет-консультирование, андрогогика.

Victoria Yakovleva, Ph.D., Docent of Pedagogy, Theory and Practice of Technological Education Department
SHEI “Kryvyi Rih National University” Kryvyi Rih Pedagogical Institute
Active Member of International Academy of Life Safety, Kyiv
Active Member of International Academy of Safety Culture, Ecology and Health, Kyiv
Honorary Member of Europran Association of Safety, Poland, Krakow

SOCIAL AND PRACTICE ACTIVITY AS A MEANS OF LIFE COMPETENCE FORMING OF BOARDING SCHOOLS GRADUATES

In this article the consider new directions and principles of social and practical activities for the formation of life competence of graduates boarding schools. Propozed new forms of training pupils boarding schools for independent living, finding effective mechanisms for their adaptation in an open social space.

Keywords: life competence, graduates of boarding schools, internet-counseling, androgogics.

Постановка проблеми. Соціально-економічні, соціокультурні умови розвитку сучасного суспільства, процеси реформування системи освіти вимагають розробки принципово нових наукових підходів щодо формування життєво компетентної особистості. Соціально-економічна і морально-психологічна напруженість життя нашого суспільства, політична нестабільність супроводжуються руйнуванням сформованих

духовних цінностей. З одного боку, спостерігається недовіра до суспільних моральних ідеалів, а з іншого, несформованість альтернативних цінностей. Звідси висновок, що немає достатньої ясності у визначенні мети-ідеалу концепції виховання підростаючого покоління в обґрунтуванні механізмів становлення життєво компетентної сучасної особистості.

Чільне місце у цьому контексті набувають дослідження процесу формування життєвої компетентності у випускників загальноосвітніх інтернатних закладів. Деструктивний вплив на їх особистісний розвиток здійснювали умови життя і виховання в закладі, порушення системи дитячо-батьківських стосунків. Випускники інтернатних закладів були обмеженими у соціальних зв'язках із навколишнім світом, вони переважно не можуть розраховувати на матеріальну чи моральну підтримку батьківської сім'ї, рідних і близьких людей, тому необхідно сформувати у них спрямованість на досягнення успіху, активність, ініціативність у вирішенні суспільно релевантних завдань.

Кількість біологічних і соціальних сиріт у нашій країні має стійку тенденцію до збільшення. Це та частина населення України, яка потребує особливої підтримки та уваги, розуміння і піклування як з боку держави, так і з боку громадськості.

Одночасно, із загостренням проблеми сирітства постає необхідність вивчення та впровадження нових форм підготовки вихованців загальноосвітніх шкіл-інтернатів до самостійного життя, пошуку ефективних механізмів їхньої адаптації у відкритому соціальному просторі.

Існуюча організація життєдіяльності, навчання і виховання в загальноосвітніх школах-інтернатах через низку специфічних особливостей не дозволяє сформувати відчуття соціальної зрілості, соціальної пристосованості їх вихованців до реального життя в суспільстві, що посилює наявні проблеми цієї категорії дітей.

Випускники загальноосвітніх шкіл-інтернатів багато чим відрізняються від своїх однолітків. Такі діти живуть з постійним відчуттям внутрішнього дискомфорту, страху перед незнанням дорослого життя, невпевненості в собі, недовіри до дорослих, душевної самотності, почуваються відчуженими від однолітків із сімей, що робить їх незахищеними в складних умовах сучасної дійсності.

Тому вкрай необхідно створення умов, які попереджали б соціальну деградацію, забезпечували поступову адаптацію до життя у відкритому соціумі, підтримували б соціальне здоров'я, збагачували досвід соціального життя

цієї категорії населення країни. Необхідний принципово новий підхід до навчання та виховання таких дітей, спрямований на вироблення відповідальної поведінки, уміння знаходити конструктивний соціально-позитивний вихід із складних життєвих ситуацій.

Аналіз наведеної наукової літератури, проведене дослідження свідчать, що для підвищення рівня сформованості життєвої компетентності випускників загальноосвітніх шкіл-інтернатів є доцільним використання положень андрагогіки.

Андрагогіка – теорія навчання дорослих, яка вивчає специфічні закономірності засвоєння знань і вмінь дорослим суб'єктом у процесі навчальної діяльності, а також особливості керівництва останнього з боку професійного педагога [6, 176].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Становлення андрагогіки пов'язане з іменами таких учених світу, як М. Ноулз, Р. Сміт, П. Джарвіс, Т. Тен Хаге, Л. Турос. Основи вітчизняної андрагогіки були закладені Б. Ананьєвим, С. Гончаренко, Н. Протасовою, С. Хаджирадєвою та ін.

За С. Гончаренком, андрагогіка – це педагогіка дорослих, одна з педагогічних наук, яка займається дослідженням проблеми освіти, самоосвіти й виховання дорослих [1, 25].

Виклад основного матеріалу. Метою андрагогіки є відкриття нових технологій освіти, самоосвіти, виховання та вдосконалення дорослої людини, інтенсивне впровадження їх у педагогічну практику. Андрагогіка здійснює давню формулу освіти: *non scholae, sed vitae discimus* – навчання не для школи, а для життя.

У широкому розумінні андрагогіку можна розуміти як науку особистісної реалізації людини протягом усього її життя. Відомо, що частина людей реалізуються у молодому віці. Але більшість розкриває свій потенціал поступово, накопичуючи знання, досвід, уміння і навички протягом усього життя. Андрагогіка сприяє такому розкриттю особистості, допомагає реалізувати приховані можливості. На відміну від традиційної педагогіки основним положенням андрагогіки є положення про провідну роль у процесі навчання не того, хто навчає, а того, хто навчається. Той, хто навчає, лише надає допомогу щодо виявлення та систематизації особистого досвіду останнього. У такому випадку відбувається заміна пріоритетності педагогічних методів. Замість лекційних методів передбачаються практичні заняття, як правило експериментального характеру, дискусії, ділові ігри, Інтернет-консультування.

Дослідники підкреслюють активність, самостійність випускників у навчанні, їх

СОЦІАЛЬНО-ПРАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИПУСКНИКІВ ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДІВ

прагнення максимально враховувати власний життєвий досвід. Доросла молодь навчається свідомо і вмотивовано, щоб розв'язати важливі для неї професійні проблеми, тому набуті знання і вміння негайно застосовуються на практиці.

Провідна роль у власній освіті належить самому вихованцю; навчання має враховувати індивідуальні особливості того, хто навчається, відповідати його освітнім потребам і стимулювати зростання цих потреб.

Парадигма, яка може бути основою моделювання освітніх програм для дорослих, за словами Л. Лесохіної, полягає в забезпеченні зв'язку освіти і діяльності [3, 69].

Дослідники зазначеної проблеми переважно зосереджують увагу на діяльності освітніх закладів для дорослих, більшість з яких реалізують ресурсну оптимізацію, яка оцінюється за сумою витрат на забезпечення процесу навчання [5; 6].

Враховуючи вищесказане, в основу педагогічного забезпечення процесу підвищення рівня сформованості життєвої компетентності випускників загальноосвітніх шкіл-інтернатів нами було взято такі принципи андрагогіки:

- принцип використання наявного позитивного життєвого досвіду тих, хто навчається. Відповідно, досвід того, хто навчається, використовується як одне з джерел навчання самого учня та його колег;

- принцип коректування застарілого досвіду й особистих установок, що перешкоджають засвоєнню нових знань. Може бути використаний як професійний, так і соціальний досвід, який вступає в суперечність з вимогами часу;

- принцип індивідуального підходу до навчання на основі індивідуальних потреб, з урахуванням соціально-психологічних характеристик особи і тих обмежень, які накладаються його діяльністю;

- принцип рефлексивності, заснований на свідомому ставленні того, хто навчається до навчання;

- принцип затребуваності результатів навчання практичною діяльністю;

- принцип системності навчання. Системність розуміється як систематичність, тобто безперервність або регулярність навчання, причому з урахуванням результатів попереднього навчання і нових потреб у навчанні;

- принцип актуалізації результатів навчання – їх швидке використання на практиці.

Соціальним інститутом підготовки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, до самостійного життя можуть стати навчально-виховні заклади державної системи опіки. Проте вирішення питання ускладнюється недосконалістю

державної політики стосовно цієї категорії дітей, відсутністю механізмів її реалізації.

З метою соціальної підтримки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, і формування в них навичок самостійного життя Державним інститутом проблем сім'ї та молоді за сприяння Представництва Дитячого фонду ООН розроблено програму "Підготовка випускників загальноосвітніх шкіл-інтернатів до самостійного життя" [4].

Складовими програми є:

- формування системи знань та суспільно корисних навичок учнів загальноосвітніх шкіл-інтернатів через навчальну програму "Формування навичок самостійного життя";

- надання інформаційно-консультативної підтримки вихованцям загальноосвітніх шкіл-інтернатів через відкриття спеціалізованої телефонної лінії довіри;

- впровадження інституту прийомних сімей тимчасового перебування[4].

Ми вважаємо, що для вирішення даної проблеми, буде доцільним створення та використання Інтернет-лінії довіри за допомогою "skyp", як одного із практичних шляхів адаптації випускників інтернатних закладів до самостійного життя, способу соціальної підтримки цієї категорії молоді.

Вивчення та аналіз вітчизняних та зарубіжних технологій надання індивідуальної консультативної послуги по Інтернету свідчать про її ефективність, результативність та позитивний вплив на процес соціалізації особистості.

В умовах відсутності соціального супроводу такої категорії дітей запровадження цієї послуги поліпшить морально-психологічний стан тисяч дітей, які не можуть знайти підтримки в сімейному колі. До того ж, державна система соціального захисту поки що не має такої служби, яка б надавала спеціалізовану допомогу випускникам шкіл-інтернатів.

Об'єктивна необхідність у послугах Інтернет-консультантів пояснюється їх професійною спроможністю стимулювати внутрішні ресурси особистості щодо формування активної позиції до самовизначення, самозахисту та розв'язання наявних соціальних проблем. Роль консультанта – навчити бачити і знаходити альтернативні шляхи розв'язання життєво важливих питань та робити вибір на користь соціально-позитивного рішення, і головне – робити такий вибір самостійно.

Отже, це буде ще одним кроком до виконання положень міжнародних документів, дотримання вимог чинного законодавства України щодо забезпечення прав дітей.

СОЦІАЛЬНО-ПРАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИПУСКНИКІВ ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДІВ

Нами була розроблена програма підготовки Інтернет-консультантів Інтернет-лінії довіри для вихованців та випускників загальноосвітніх шкіл-інтернатів. Програма складається з шести окремих занять, що змістовно можуть бути об'єднані в два модулі. Перший модуль включає матеріали з основ надання допомоги по Інтернету, а другий висвітлює особливості консультування вихованців та випускників шкіл-інтернатів. Кожне заняття розраховане на чотири години. Загальна тривалість курсу – 24 годин. Програма розроблена за таким навчальним планом: історія розвитку телефонного консультування, етика та принципи роботи телефонного консультанта, основні етапи організації Інтернет-лінії довіри; основи надання допомоги по Інтернет-лінії довіри за допомогою “skyp”: психологія активного вислуховування, етапи та мова Інтернет-діалогу, помилки в Інтернет-діалозі, складні ситуації в Інтернет-консультуванні; виняткові ситуації в практиці Інтернет-консультування, супервізії в інтернетному консультуванні, шляхи профілактики синдрому “професійного згорання”); соціально-психологічний портрет вихованців та випускників загальноосвітніх шкіл-інтернатів; характеристика та шляхи вирішення основних соціально-побутових і правових проблем вихованців та випускників загальноосвітніх шкіл-інтернатів.

Використовуючи досвід фахівців по організації підготовки консультантів телефонної лінії довіри для вихованців та випускників шкіл-інтернатів [3], нами були визначені основні принципи діяльності педагогів, які здійснювали Інтернет-консультування. А саме, принципи:

- анонімності (від вихованця не вимагається називати себе або повідомляти місце свого знаходження. Будь-яка інформація, одержана від абонента, не може бути надана без його згоди жодній державній або громадській організації, приватним особам, у тому числі рідним або друзям абонента. Винятком можна вважати ситуацію, коли консультант отримує повідомлення, яке є серйозною загрозою для життя абонента або іншої особи. Тоді він обов'язково повинен попередити вихованця про передачу інформації відповідним органам. Крім того, консультантам забороняється надавати консультуємому інформацію, яка допоможе знайти їх поза службою);

- конфіденційності (доступ до всіх без винятку розмов, журналів або інших форм реєстрації бесід, картотек та інформаційних матеріалів мають лише працівники служби допомоги);

- індивідуального підходу (передбачає підбір індивідуальних прийомів, методів консультування до конкретної людини, яка звернулася по допомогу; проблема та сама особистість розглядаються крізь призму її неповторності та унікальності);

- комплексного підходу (дослідження різноманітних за складністю психолого-педагогічних, психічних особливостей або властивостей людини, її соціальних зв'язків; всебічне бачення проблеми та поведінки особистості; врахування можливих факторів впливу на неї);

- гуманності (людяне, розумне ставлення до абонента; повага до його інтересів, поглядів, цінностей; уникнення осудливих та звинувачувальних реплік);

- довіри (створення атмосфери психологічного комфорту, безпеки, розуміння. Збереження почутої інформації в таємниці);

- персональної відповідальності консультуємого (консультуємий зберігає за собою право приймати власне рішення і в будь-який момент припинити розмову. Він також несе особисту відповідальність за наслідки прийнятого рішення);

- доброзичливого та без оціночного ставлення до консультуємого (дотримання консультантом не лише загальноприйнятих норм поведінки, а й вміння уважно вислухати, надати необхідну психологічну підтримку, не осуджувати, намагатися зрозуміти і допомогти кожному, хто звертається по допомогу);

- орієнтації на цінності абонента (орієнтація консультанта не тільки на соціально прийняті норми і правила, але й на життєві принципи та ідеали, носієм яких є консультує мий);

- розмежування особистісних та професійних стосунків(такі правила передбачають: не вступати з абонентом у дружні стосунки, “не прив'язувати” його до себе та не виходити на рівень близьких контактів. Треба намагатися створювати доброзичливі професійні стосунки, але без продовження їх поза службою);

- активності суб'єкта(консультанту слід пам'ятати, що консультуємий повинен виявляти активність та самостійність у пошуку виходу зі складної ситуації та прийнятті рішення);

- добровольності (звертання по допомогу та припинення бесіди відбувається за власним бажанням абонента. Крім того, консультуємий проявляє самостійність щодо вибору остаточного рішення);

- доступності (Інтернет-лінія довіри організована за принципом наближення до клієнта: консультації надаються безкоштовно, оперативно і переважно – цілодобово);

СОЦІАЛЬНО-ПРАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИПУСКНИКІВ ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДІВ

- нейтральності (допомога Інтернет-консультування незалежна від політичних, національних, релігійних та інших уподобань, партій, спільнот);

- професіоналізму (консультуємі випускники шкіл-інтернатів розраховують на кваліфіковану допомогу, тому якість роботи контролюється супервізорами служби Інтернет-консультування).

Одночасно, нами були визначені заборонені прийоми Інтернет-консультування. А саме:

Висловлювання-рішення знімають відповідальність з консультуємого та перекладають її на плечі консультанта: вказівки, накази: консультант наказує консультуємому, дає директивні вказівки; попередження, загрози, переконання: консультант застосовує свою владу, щоб попередити консультуємого про наслідки його дій; моралізація, повчання, настанови: консультант говорить консультуємому, як слід вчинити; поради, пропозиції розв'язання: консультант каже консультуємому, як розв'язувати проблеми; переконання шляхом суперечки, інструктажу, лекції; вплив шляхом контраргументів, логіки, авторитетної думки.

Висловлювання-заниження самооцінки співрозмовника, що впливають на почуття власної гідності, порушують особисту ідентичність консультуємого: засудження, критика, незгода, звинувачення; надмірне схвалювання, згода, позитивна оцінка – спроби маніпулювати абонентом; висміювання, насміхання, засоромлення, спроба “класифікувати” абонента; інтерпретація, аналіз, постановка діагнозу; переконання, втішання; розслідування, допит.

Висловлювання-заперечення нівелюють або применшують значимість абонента, його почуттів та потреб: втеча від проблеми; відволікання (консультант прагне відволікти консультуємого від проблеми і прагне відсунути її на задній план); насмішки.

Одночасно, необхідно звернути увагу на наявність виняткових ситуацій у практиці Інтернет-консультування. А саме:

1. Постійні консультуємі. В міру розвитку діяльності служби, збільшується число клієнтів, які телефонують уже не з причин гострої психологічної кризи, а, радше, з метою змістовніше провести вільний час чи за звичкою. Таких дзвінків, як свідчить досвід, буває близько третини, і це суттєво ускладнює роботу служби. Розробка, спільної для всіх працівників служби, стратегії роботи з такими співрозмовниками має полегшити становище. Зокрема, можна ввести часове обмеження на дзвінки кожного консультуємого (як правило, всі подробиці їхнього

життя докладно знає вже більшість працівників) або переадресувати їх до інших спеціалізованих служб відповідно до характеру проблеми тощо.

2. Консультуємі, які використовують ненормовану лексику. При консультуванні таких вихованців, які застосовують ненормовану лексику, слід враховувати вплив таких слів на обох учасників діалогу. Висловлювання, які використовує консультант, повинні бути простими, зрозумілими, виразними, образними (не образливими!). Консультувати людину, яка застосовує ненормовану лексику, слід так, ніби він перебуває у трансі, з використанням метафор, збільшуючи тривалість пауз.

3. Агресивні абоненти. Поряд із зазначеними вище прийомами, консультант може застосовувати техніки розриву шаблонів, адже агресивна поведінка є стереотипною і додає впевненості співрозмовнику. Адекватне консультування можливе лише при зниженні інтенсивності агресії. Реагувати на агресивні висловлювання слід неочікуваними, короткими стверджувальними конструкціями.

4. Маніпулятивні співрозмовники. На думку багатьох дослідників, маніпулянтів слід розуміти як особистостей, які використовують інших для підтримки та збереження почуття контролю над власним життям, прагнуть підкорити своєму контролю будь-які прояви активності інших. Такі співрозмовники, на початку бесіди легко приховують свої деструктивні наміри, використовують трюки, вводять в оману. У цих випадках слід звернути увагу на такі риси даного типу консультуємого: нестійкість емоцій; “тунельну свідомість” – вони бачать тільки те, що хочуть бачити, чують тільки те, що бажають чути. Дуже часто такі співрозмовники “граються” в проблеми, конфлікти та життєві ситуації. Головне завдання маніпулятивного співрозмовника – встановити владу над консультантом, думками та почуттями іншого, тому консультантові важливо зберігати контроль над ситуацією. Такий консультуємий бажає говорити тільки на приємні йому теми і розлючується, коли консультант проявляє інші наміри. Два важливих моменти поведінки консультанта у процесі розмови з такими співрозмовниками: підтримка контролю над бесідою та її завершення, якщо співрозмовник переходить до вербальної агресії. Важливо пам'ятати, що не варто піддаватись гніву.

Таким чином, підвищення рівня сформованості життєвої компетентності випускників загальноосвітніх шкіл-інтернатів залежить багато в чому від усвідомлення мети такого розвитку, від умов, в яких відбувається

WYCHOWANIE CHRZESCIJANSKIE W SRODOWISKU SZKOLNYM DIECEZJI BERTOUA W KAMERUNIE. SYTUACJA MŁODZIEŻY

життєве становлення випускника, від усвідомлення необхідності освіти, самоосвіти та оптимальності форм і методів самоосвіти.

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.

2. Крок до майстерності: методичний посібник з підготовки консультантів лінії довіри для вихованців та випускників шкіл-інтернатів. – К.: Державний ін.-т проблем сім'ї та молоді; Український ін.-т соціальних досліджень, 2002. – 106 с.

3. Лесохина Л.П. Технология обучения взрослых в различных образовательных системах / Л.П. Лесохина; [под ред. А.Е. Марона] // Теоретико-методологические основы проектирования

технологий обучения взрослых. – Т. 4. – СПб.: ИОВ РАО, 2000. – 216 с.

4. Постанова Кабінету Міністрів України “Про поліпшення виховання, навчання, соціального та матеріального забезпечення дітей-сиріт та дітей, які залишилися без піклування батьків” – К., 1994. – (Нормативні директивні правові документи).

5. Ольшанская Н. Техника педагогического общения: [практикум для учителей и классных руководителей] / Наталья Ольшанская. – Волгоград: Учитель, 2005. – 74 с.

6. Хаджирадева С.К. Сучасні підходи до управління процесом моделювання освітніх програм для дорослих / С.К. Хаджирадева // Безперервна освіта в Україні: реалії та перспективи (тематичний випуск). – № 4. – 2008. – С. 22 – 23.

Стаття надійшла до редакції 31.01.2015

УДК 371(671.1):37.03:23.128

Andrzej Kryński, Ks. Prof. nzm. dr hab. Instytut Edukacji i Rozwoju w Częstochowie, Polska

WYCHOWANIE CHRZESCIJANSKIE W SRODOWISKU SZKOLNYM DIECEZJI BERTOUA W KAMERUNIE. SYTUACJA MŁODZIEŻY

Анджей Криньські, кс. проф, доктор габітольований
Институт освіти і розвитку в Ченстохові, Польща

ХРИСТИАНСЬКЕ ВИХОВАННЯ У ШКІЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЄПАРХІЇ БЕРТУ У КАМЕРУНІ. СТАНОВИЩЕ МОЛОДІ

Andrzej Krynski, Priest, Prof., Doctor Habilitation
Institute of Education and Development, Poland, Czestochowa

CHRISTIAN EDUCATION IN THE SCHOOL ENVIRONMENT OF BERT DIOCESE IN CAMEROON. THE SITUATION OF YOUTH

Szkoła w rozumieniu europejskim, a o takiej wypadnie mówić tutaj, posiada w Afryce dość płytkie korzenie. W zasadzie pojawia się wraz z misjonarzami i przez długi czas nosi wyłącznie znamię przedsięwzięcia misyjnego¹. W porównaniu z europejską, szkoła afrykańska ma w swym programie o wiele więcej treści przygotowujących bezpośrednio do życia. W miarę emancypowania się kultury miejscowej, przybywa w programie nauczania coraz więcej jej elementów. Tu więc, poza Kościołem, inkulturacja ma szczególne zastosowanie. To z kolei sprawia, że szkoła – niegdyś obce ciało – staje się instytucją niezbędną i oczywistą. Młodzież dzięki niej ma zapewniony start życiowy, niekiedy wprost rewolucyjny, wyprowadzający z buszu na szeroką przestrzeń współczesnej cywilizacji. Nie ma przesady w stwierdzeniu, iż ze szkoły

prowadzi bezpośrednio droga do życia czynnego i owocnego zarówno w wymiarze osobistym, jak i społecznym. Absolwent szkoły nie jest tylko konsumentem, ale także twórcą dóbr kulturowych. Najczęściej odpowiadają one tożsamości afrykańskiej lub, ściślej rzecz ujmując, konkretnego zakątka Afryki, w tym przypadku diecezji Bertoua. Szkoła zatem nie burzy świadomości etnicznej w żadnej jej postaci. Nie odbiera poczucia patriotyzmu, ani wartości tradycyjnej kultury. Jest to szkoła pracująca sprawdzonymi metodami, ale w zastosowaniu do miejscowych potrzeb i warunków. Odnosi się to także do ewangelizacji, której szkoła jest miejscem szczególnym.

Jednym z najbardziej charakterystycznych zjawisk współczesnego społeczeństwa kameruńskiego jest znaczny przyrost naturalny ludności [1, 9] i duża liczba młodzieży. Ten wzrost demograficzny jest zjawiskiem

¹ L. Grzebień, Wśród ludu Zambii, t. 1, Kraków 1997, S. 138 – 143.